

DE SCHAKEL

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders

"GIJ ZIJT DE SCHAKEL TUSSEN HEN, DIE THUIS BLEVEN, EN MIJ"

KONINGIN WILHELMINA

STICHTING GENOOTSCHAP ENGELANDVAARDERS

Kwartaaluitgave van de Stichting Genootschap Engelandvaarders
Januari 2011 - 32e Jaargang, nr. 127

BESTUUR:

Voorzitter

R.W. Hemmes	Thorbeckelaan 74	2564 BS Den Haag	Telefoon en fax 070 - 368 35 66
-------------	------------------	------------------	------------------------------------

Secretaris

G.J. Staal	Oranje Nassaulaan 52	3708 GE Zeist	Telefoon 030 - 692 27 92
E-mail: staalgj@gmail.com			

Penningmeester

Ch.H. Bartelings	Thomas Jeffersonlaan 437	2285 AP Rijswijk	Telefoon en fax 070 - 394 14 67
E-mail: ch.h.bartelings@planet.nl			

LEDEN:

R.A. Grisnigt	Canadalaan 25	4631 NT Hoogerheide	0164 - 61 34 15
R.M. ten Broek	Burg. de Villeneuve- singel 30	3055 AP Rotterdam	010 - 422 39 14

J.A. Bakker, Evenementencommissie	Zeekant 92g	2586 JB Den Haag	070 - 354 02 45
J. de Mos, Evenementencommissie	Marjorystraat 25	3151 SK Hoek v. Holland	0174 - 38 21 83

Schakel redactie

Ch.H.Bartelings	Thomas Jeffersonlaan 437	2285 AP Rijswijk	Telefoon en fax 070 - 394 14 67
E-mail: ch.h.bartelings@planet.nl			

Bankrekeningen:

ING Bank : 35 95 00
ABN-AMRO Bank: 54.55.46.826

Website: www.engelandvaarders1940-1945.nl

Het volgende nummer verschijnt in april 2011.
Gaarne hiervoor bestemde kopij inzenden vóór 1 maart 2011.

JANUARI 2011

VAN DE VOORZITTER

Op 28 november herdachten wij (het bestuur en Ted van Meurs) Hare Majesteit Koningin Wilhelmina weer op haar sterfdag bij het monument tegenover het Paleis Noordeinde. Er was een Belgisch echtpaar zeer geïnteresseerd, dus was het toch leerzaam op die koude zondagmorgen.

Op 1 december waren wij in de Nieuwe Kerk in Delft om de sterfdag van onze beschermheer Zijne Koninklijke Hoogheid Prins Bernhard te herdenken. De burgemeester was als altijd zeer geïnteresseerd, maar was helaas verhinderd door ernstige Delftse zaken. De burgervader zond wel een vertegenwoordiger met een krans.

Wij waren de afgelopen periode vertegenwoordigd bij de begrafenis van mevrouw Sedee, de weduwe van de Engelandvaarder en bij de begrafenis van Ton Loontjes, onze marinier. Wij waren ook vertegenwoordigd bij de viering van het tienjarig bestaan van het Veteranen Instituut, het afscheid van Henk Moorlag als voorzitter van de BNMO en de "viering" van het einde van de PUR, de Pensioen en Uitkerings Raad, waarvan de taken worden overgenomen door de Sociale Verzekerings Bank (SVB).

Op de sterfdag van Eric Hazelhoff organiseerde de gemeente Den Haag een herdenking op het Soldaat van Oranje strand in Scheveningen, waarbij ons bestuur ook was vertegenwoordigd.

De maandelijkse bijeenkomsten in Den Haag in de Prinses Juliana Kazerne, elke eerste maandag van de maand om 11.30 uur, waren wederom erg gezellig. Wellicht dat wij elkaar daar in de komende maanden nog kunnen ontmoeten voor de koffie en de lunch. Als u zich opgeeft bij Jacob de Mos krijgt u nog een parkeerplaats toegewezen voor de deur van het gebouw waar wij bijeenkomen.

Ik hoop dat het Sint Nicolaasfeest voor u en de kleinkinderen een mooi feest was en dat u goede kerstdagen en een gezellige jaarwisseling hebt gehad.

Als deze Schakel in december zou zijn bezorgd zou ik u, en allen die u dierbaar zijn, een gelukkig en gezond 2011 hebben gewenst. Helaas is het gebruikelijk om dat zo lang na nieuwjaar niet meer te doen, maar dan weet u hoe ik aan u heb gedacht. Zoals elk jaar hoop ik dat wij elkaar ook in 2011 vele malen mogen ontmoeten.

Ik kijk naar u uit.

Rudi Hemmes

VAN DE PENNINGMEESTER

Alle lezers van de Schakel en hun dierbaren wens ik allereerst een Voorspoedig 2011 toe.

Het richtbedrag voor een jaarlijkse bijdrage is € 30 gebleven, maar een hoger bedrag is natuurlijk van harte welkom. Voor ontvangers van de Schakel die geen Engelandvaarders zijn is het bedrag een bijdrage voor de kosten van het abonnement.

De in Nederland wonende Engelandvaarders en belangstellenden ontvangen ter vereenvoudiging van de betaling een acceptgirobiljet. Voor de in het buitenland wonende ontvangers van de Schakel die óók rekeningen bij Nederlandse bankinstellingen hebben, is de meest eenvoudige wijze van betalen, zowel voor de betalende als voor de ontvangende partij om bijdragen over te schrijven op één van de twee bankrekeningnummers van ons Genootschap, t.w.: ING 359500 of ABN-AMRO bank 545546826, ten name van Penningmeester Stichting Genootschap Engelandvaarders te Rijswijk.

Andere mogelijkheden voor degenen die in het buitenland wonen zijn om bijdragen in contanten (zo mogelijk euro's of anders valuta van het land van vestiging) of per cheque te zenden naar het adres van de penningmeester vermeld op de eerste pagina van de Schakel. Het tarief van banken voor het op onze rekening bijschrijven van ontvangen cheques is relatief hoog maar een enveloppe met contant geld kost slechts porto! De door ons ontvangen bijdragen dienen zoals bekend in de eerste plaats om ons kwartaalblad de Schakel te produceren en te verzenden.

Daarnaast is er ook nog een steeds groeiend aantal zieken, dat wanneer ons dat bekend is, van het bestuur namens u allen een bloemetje ontvangt. Bovendien worden indien wij bericht ontvangen waar mogelijk attenties verzorgd bij het steeds groeiend aantal overledenen.

Ondanks een aantal hogere bedragen dan het richtbedrag, dat wij mochten ontvangen van lezers van ons kwartaalblad, waarvoor wij zeer dankbaar zijn, konden niet alle kosten worden gedekt omdat er nog steeds een aantal ontvangers van de Schakel is waarvan helaas geen bijdrage werd ontvangen.

Indien alle ontvangers van de Schakel jaarlijks minstens de voorgestelde bijdrage overmaken of zenden, kunnen de doelstellingen van onze Stichting worden nagestreefd en hoeft de Schakel voorlopig niet te worden opgeheven.

Charles Bartelings

MAANDELIJKE BIJENKOMSTEN IN DEN HAAG

De maandelijkse bijeenkomsten in Den Haag voor Engelandvaarders en de bestuursvergaderingen zullen in 2011 plaatsvinden volgens schema op de volgende bladzijde.

Datum in 2011	Maandelijkse bijeenkomst	Naam zaal	Bestuursvergadering	Naam zaal	Lunch
10-01	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
07-02	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
07-03	11.30-15.00	Stratford	11.30 - 15.00	Alexia	12.15-12.45
04-04	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
02-05	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
06-06	11.30-15.00	Stratford	11.30 - 15.00	Alexia	12.15-12.45
04-07	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
01-08	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
05-09	11.30-15.00	Stratford	11.30 - 15.00	Alexia	12.15-12.45
03-10	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
07-11	11.30-15.00	Stratford			12.15-12.45
05-12	11.30-15.00	Stratford	11.30 - 15.00	Alexia	12.15-12.45

MILITAIR AFSCHEID VAN MEVROUW JOS MULDER RMWO

Met saluutschoten hebben militairen van 13 Gemechaniseerde Brigade vandaag, op gepaste wijze, afscheid genomen van Ridder (4e klasse) der Militaire Willems-Orde mevrouw Jos Mulder-Gemmeke. De uitvaart vond plaats bij crematorium Ockenburgh in Den Haag. Mevrouw Mulder-Gemmeke overleed op 20 december op 88-jarige leeftijd. Vanwege haar moedige optreden tijdens

de Tweede Wereldoorlog wordt Mulder-Gemmeke gezien als nationale heldin. Als voorzitter van de Koninklijke Vereniging van Ridders der Militaire Willems-Orde onderhield mevrouw Mulder-Gemmeke een nauwe band met 17 Pantserinfanteriebataljon Garderegiment Fuseliers Prinses Irene uit Oirschot.

Fuseliers Prinses Irene

Het Garderegiment Fuseliers Prinses Irene is namelijk zelf ook drager van de hoogste militaire onderscheiding. Vanuit deze gezamenlijke historie werd mevrouw Mulder-Gemmeke regelmatig uitgenodigd bij ceremoniële gelegenheden en herdenkingen van de Fuseliers. Het ceremonieel eerbetoon van ruim 100 militairen, waaronder ook de Koninklijke Militaire Kapel 'Johan Willem Friso' en de Regimentsfanfare 'Garde Grenadiers & Jagers', benadrukken de betrokkenheid bij haar overlijden.

Verzetswerk

Mevrouw Mulder-Gemmeke ontving op 22 juli 1955 de Militaire Willems-Orde voor haar verzetswerk. Naast Koningin Wilhelmina was zij de enige vrouw die ooit met de hoogste militaire onderscheiding geëerd is. Haar verzetswerk bestond uit het verspreiden van het illegale blad 'Je maintendrai' en het verzorgen van radiozenders en andere middelen vanuit Engeland naar verzetsgroepen in Nederland. Later werd ze opgeleid tot geheim agent in Londen. Op 10 maart 1945 werd de verzetsstrijdster bij Nieuwkoop per parachute gedropt door een bommenwerper. Bij de landing viel ze in de ijskoude nacht in een sloot en liep permanente rugschade op. Verzetssoldaten wisten haar te redden, maar ze liep wel een infectie op.

Militaire Willems-Orde

Met het overlijden van mevrouw Mulder-Gemmeke zijn er nu nog slechts 6 Nederlandse en 1 Amerikaanse ridders Militaire Willems-Orde over.

Bron: MinDef

Jacob Beekman

21 december 1919 - 15 november 2010

Engelandvaarder

Bronzen Leeuw

Bronzen Kruis

Kruis van Verdienste

Oorlogsherinneringskruis

Kruis voor Recht en Vrede met gesp

Verzetshedenkingskruis

Croix de Guerre avec étoile de bronze

King's Commendation for Brave Conduct with the Oak Leaf emblems

Op 15 november 2010 overleed Engelandvaarder Jacob 'Jaap' Beekman. Hij werd 90 jaar. Jaap Beekman werd op 21 december 1919 te Zwolle geboren als jongste zoon uit een gezin van 13 kinderen. Na het behalen van zijn MULO-diploma werd hij op zijn eigen verzoek als vervroegd dienstplichtige in oktober 1938 opgeroepen en geplaatst bij het 3e Half-regiment Huzaren te Den Haag. Een paar maanden later tekende hij als vrijwilliger voor een verbintenis van zes jaar bij dat Korps. In mei 1939 werd hij overgeplaatst naar het 1e Eskadron Pantserwagens, waarmee hij een groot gedeelte van de mobilisatietijd in het Noord-Brabantse doorbracht.

De meidagen 1940

In april 1940 werd zijn onderdeel overgebracht naar het vliegveld Ypenburg bij Den Haag. Daar maakte hij het begin van de oorlog op 10 mei 1940 in alle heftigheid mee. Een Duits bombardement in alle vroegte, parachutisten en landende vliegtuigen moesten zorgen voor een snelle verovering van het vliegveld. Het liep anders dan wat de

Duitsers zich er van voorgesteld hadden. Een heftige strijd volgde. De parachutisten werden te verspreid neergelaten en de landende Junker vliegtuigen werden op een Nederlands spervuur van mitrailleurs onthaald. Ook de pantserwagens hadden hun aandeel in de strijd. Jacob Beekman zelf stond met 6 man en een zware mitrailleur opgesteld aan de zuid-westkant van het vliegveld. Zijn commandant, een wachtmeester, had de groep in de vroege ochtend verlaten en was niet meer teruggekomen. Beekman, dienstdoend korporaal, nam het commando van de groep over en hielp met andere mitrailleurgroepen mee om de landende vliegtuigen met hun inzittende militairen 'aan flarden te schieten'. 'Wij hebben met onze groep verscheidene Duitsers doodgeschoten en een drietal krijgsgevangenen gemaakt', verklaarde hij in januari 1943 in Londen aan de adjudant Wijlhuizen van de Politie-Buitendienst. Hij lijkt hier te bescheiden. In het Koninklijk Besluit uit 1949 waarin hem de Bronzen Leeuw werd toegekend voor zijn gedrag op die 10e mei is er onder meer sprake van zwaar vijandelijk vuur, onverschrokken deelname aan de strijd, ernstige verliezen bij de vijand, een hardnekkig standhouden waarbij hij zijn groep het goede voorbeeld gaf om ook te blijven vechten terwijl er verder nauwelijks meer leiding van superieuren was.

Door het moordende mitrailleurvuur van Beekman en zijn vele collega's (in Londen roemde hij zijn tweede luitenant Aldenkamp en zijn collega korporaal Visser) was het vliegveld Ypenburg binnen korte tijd niet meer geschikt om als landingsplaats voor de Duitsers te dienen. Te veel brandende, kapot geschoten Duitse vliegtuigen en bomkraters blokkeerden de landingsbanen. Aan het eind van deze eerste oorlogsdag werd de groep van Beekman afgelost en naar Den Haag overgebracht. Daar deed hij de overige oorlogsdagen dienst, onder meer bij huiszoekingen naar NSB'ers.

Marechaussee en Engelandvaarder

Na de capitulatie deed zich de mogelijkheid voor om dienst te nemen als hulp-marechaussee. Beekman gaf zich voor die functie op. Hij werd eind juni 1940 geplaatst bij de Marechaussee Brigade te 's-Heerenberg. Daar slaagde hij snel voor het examen om benoemd te worden tot

marechaussee; ook zijn medische keuring leverde geen problemen op. De praktische opleiding gebeurde in die tijd bij de brigades. Afgezien van een detachering van een tweetal maanden te St Janssteen in Zeeuws-Vlaanderen bleef hij verbonden aan de brigade te 's-Heerenberg; in de loop van 1941 werd hij onder leiding van een wachtmeester geplaatst bij de grenspost Beek die onder de brigade viel. Tijdens een patrouille op 16 mei 1942 ontmoette hij een tweetal Duits uitziende mannen met Duitse fietsen. Beekman hield hen staande en ondervroeg hen in het Duits; het bleek dat de beide heren geen woord Duits spraken omdat het Franse krijgsgevangenen waren die uit een kamp bij Dortmund waren gevlucht. Het bleek Beekman dat de beide Fransen redelijk goed voorbereid waren, zij hadden bijvoorbeeld goede kaarten van Nederland, België en Frankrijk bij zich evenals een kompas en adressen in België en Frankrijk waar zij voortgeholpen zouden kunnen worden. Daarom besloot hij een al eerder gerijpt plan om naar Engeland te gaan uit te voeren en met deze twee Fransen mee te gaan. Hij verborg hen in een kuil in het bos, vertelde zijn postcommandant onder geheimhouding van zijn plannen, verkleedde zich vervolgens in zijn kosthuis, nam wat minder opvallende kleren mee voor de Fransen, haalde brood bij de bakker en wisselde het Duitse geld van de Fransen in voor Nederlands geld en vertrok vervolgens op de fiets met zijn twee ontvluchte krijgsgevangenen naar het station te Didam. Daar stapten zij op de trein naar Arnhem doch Beekman ontdekte op het station te Zevenaar een grote controle van hun trein. Zij wisten aan deze controle te ontkomen door het station uit te wandelen en door te lopen naar een vertrouwd adres in een dorp verderop. Omdat Beekman het vermoeden had dat er in Zevenaar op het station naar hem werd uitgekeken bleven zij een paar dagen op dat schuiladres.

Vervolgens ging het via Arnhem richting Maastricht. Op advies van een lokale priester zwommen ze in de nacht op de aangewezen plaats het Albertkanaal over met hun kleren op de rug gebonden. Van daaruit bereikten zij Luik: in café 'De Sportman' ('Hier spreekt men Vlaamsch') konden zij hun kleren drogen en werd hen aangeraden om de nachttrein vol werkvolk van Luik naar Parijs te nemen. Zonder grote problemen kwamen zij daar de volgende ochtend aan en konden

toen direct mee naar de woning van de ouders van Marcel Huet, een van de twee Fransen. Al een paar dagen later vertrokken zij gedrieën vanuit Parijs richting Bordeaux, waar Etienne Marziac, de andere Fransman, vandaan kwam. Vanuit Tours werden zij door een kennis van Huet bij Croix de demarcatielijn over geholpen. Vandaar scheidden zich de wegen. De beide Fransen werden gedemobiliseerd en Beekman tekende op advies samen met een daar verblijvende Belg voor het Vreemdelingenlegioen en verkreeg zo een vrije doortocht naar Marseille. Van Jhr. van Lennep die daar bij het Office Néerlandais werkte voor de Nederlandse vluchtelingencommissaris in Londen kreeg hij wat geld, levensmiddelenbonnen en een legitimatiebewijs met een marsorder voor Perpignan. Daar meldde hij zich op 31 mei 1942 bij het Office Néerlandais en werd vervolgens verwezen naar het bekende 'Maison Mazard' te Le Soler.

In Le Soler ontmoette hij ondermeer Gijs de Jong, de dames Baumgarten en Van den Broek en nog andere Engelandvaarders die hij later weer in Engeland zou treffen.

Na een kleine maand gewerkt te hebben bij een boer in de buurt, kreeg hij samen met E.J. van Voorst tot Voorst van een meewerkende arts een medische verklaring waarin zij allebei werden afgekeurd voor militaire dienst, een voorwaarde om een legaal Frans uitreisvisum te krijgen en een Spaans transitvisum. De één had -zo viel te lezen- last van vallende ziekte en de ander had een ongeneeslijke breuk. Met dergelijke medische verklaringen wist J.W. Kolkman, de directeur van het Office Néerlandais in Perpignan en ook verantwoordelijk voor Maison Mazard, vele Engelandvaarders legaal de Frans-Spaanse grens over te krijgen. Op 24 juli 1942 vertrokken zij met nog zo'n 24 andere Nederlanders per trein van Perpignan naar Barcelona, tot Port Bou begeleid door Kolkman. Met de Cabo de Hornos werd vervolgens via Trinidad naar Curaçao gereisd, aankomst 25 augustus 1942, en vandaar via New York, Guelph, Halifax en de Queen Elisabeth naar Gourock in Schotland, aankomst 17 december 1942. Een Engelandvaart van zo'n zeven maanden, waarbij het gevaarlijkste stuk, van Nederland tot aan de Frans-Spaanse grens, slechts iets meer dan twee maanden in beslag had genomen. Ondertussen had Beekman ook nog even een

bezoek gebracht aan prinses Juliana in Ottawa: "Beatrix en Irene hebben nog op mijn knie gezeten", zo vertelde hij vele jaren later in een interview.

Geheim agent

Omdat Jaap Beekman het Nederlandse kamp in Wolverhampton maar niks vond, een inerte ongeïnspireerde groep mensen, meldde hij zich aan voor de opleiding tot geheim agent. Zijn opleiding begon in februari 1943 op een moment waarop het Engelandspiel nog volop in gang was. Omdat hij talent had voor het vak van radio-telegrafist, kreeg hij daarin een vervolgopleiding. Naar eigen zeggen heeft hem dat zijn leven gered; hij was anders net als de overige geheime agenten - Beekman had nog geborrel met de laatste twee slachtoffers Oscar de Brey en A.B. Mink- in dat Engelandspiel terecht gekomen en ongetwijfeld ook in Mauthausen door de Duitsers vermoord. Tijdens zijn opleiding tot radio-telegrafist werd het Engelandspiel in Londen ontdekt en werden de SOE/BBO-droppings stop gezet. Pas later werden die droppings in Nederland hervat en kwam ook Beekman aan de buurt. Maar in die tussentijd was hij in augustus 1943 ook nog getrouwd met een Zwitsers-Franse collega van hem, Yolande Unternährer, die opgeleid werd om voor SOE-F als geheim agente en radio-telegrafiste in Frankrijk te gaan werken. Het huwelijk tussen de twee geheime agenten in opleiding met twee verschillende nationaliteiten was in dit opzicht uniek te noemen. Yolande werd in september 1943 naar Frankrijk uitgezonden, doch na een aantal maanden gearresteerd door de Duitsers en uiteindelijk in Dachau in september 1944 met nog drie andere vrouwelijke collega's met een nekschot vermoord.

Jaap Beekman ondertussen landde in de nacht van 28 op 29 augustus 1944 samen met J.H. Luikenaar en J.R. Hinderink in de omgeving van Voorthuizen op de Veluwe. Met ingang van 28 augustus 1944 was hij bovendien benoemd tot reserve tweede luitenant voor algemene dienst. Van Voorthuizen trok hij naar Hellendoorn. Hij had tot taak het vinden en gereed maken van nieuwe droppingsterreinen in die regio en het doorzenden van inlichtingen. 'Maurits' verzond zo'n 200 inlichtingentelegrammen naar Engeland, de laatste op 9 april 1945 over de

plek waar Duitsers springstof in de dijk van de Noord-Oost-Polder hadden aangebracht. Jaap Beekman, zoals alle agenten die het overleefden, kende natuurlijk ook zijn hachelijke momenten en kroop een aantal keren door het oog van de naald. Het bekende gezegde: 'some really do come back' werd geslaakt door een Engelse collega bij de aanblik van Jaap Beekman toen die zich weer meldde in Londen.

Bevrijd

Na de bevrijding vertrok Jaap Beekman richting Nederlands-Indië; hij kwam zoals veel van zijn collega's van de BBO-Indië missie niet verder dan Ceylon. Hij kreeg te horen dat zijn echtgenote Yolande Unternährer de strijd niet had overleefd. Teruggekeerd uit Ceylon solliciteerde hij naar een baan bij de Rijkspolitie; hij had genoeg van het leger en de reguliere bevorderingen van de beroepsofficieren die geen rol hadden gespeeld in het verzet. Hij trouwde in juni 1946 met de Engelse Kathleen Pickering; de jonggehuwden gingen wonen in Gorssel waar Jaap Beekman tot postcommandant van de Rijkspolitie was benoemd. In 1952 werd Jaap Beekman door Defensie gevraagd om terug te keren bij het Nederlandse leger; hem werd met zijn ervaring en opleiding de rang van eerste luitenant aangeboden. De daarmee gepaard gaande financiële verbetering was te aantrekkelijk om te weerstaan. Geldelijke verdiensten waren voor hem ook een reden om een jaar later naar Korea te gaan; daar raakte hij voor het eerst serieus gewond. Na zijn herstel was de wapenstilstand al afgekondigd zoals die nu nog steeds van kracht is. Hij keerde terug naar Nederland waar hij weer in dienst trad bij zijn oude 'stiel', de Cavalerie. Hij klom op tot majoor bij het regiment Huzaren van Sytzama, de hoogste rang die een niet KMA gevormde officier kon bereiken. Na zijn pensionering bracht hij zijn laatste jaren door in Zwolle, waar hij ook overleed.

Bij zijn herdenkingsbijeenkomst was ook de Standaard van zijn regiment aanwezig en werd door een trompetter de 'Taptoe' en de 'Reveille' geblazen. Ook aanwezig was collega Engelandvaarder J.R.Hinderink waarmee hij samen in augustus 1944 in Nederland was gesprongen.

Jaap Beekman was drager van de Bronzen Leeuw, het Bronzen Kruis,

het Kruis van Verdienste, het Oorlogsherinneringskruis, het Kruis voor Recht en Vrede met gesp, het Verzetsherdenkingskruis, het Croix de Guerre avec étoile de bronze, de King's Commendation for Brave Conduct with the Oak Leaf emblems. Ook de Londense Times vermeldde zijn overlijden met een korte levensbeschrijving in de rubriek Obituaries.

Sierk Plantinga

Met dank aan res. majoor der Huzaren b.d. E.J. Vinkhuijzen, Cavalerie Museum te Amersfoort.

IN MEMORIAM

Jan Antoon (Jan) van Peer

16 oktober 1922 - 23 oktober 2010

Luitenant-kolonel KLU b.d.

Engelandvaarder en drager van het:

Vliegerkruis
Kruis van Verdienste
Oorlogsherinneringskruis
Verzetsherdenkingskruis
Kruis van Orde en Vrede

Geboren te Baarle-Nassau, Noord Brabant op 16 oktober 1922, ontvluchtte Jan van Peer in januari 1942, 19 jaar jong, Breda omdat tewerkstelling in Duitsland dreigde. Per fiets vanuit de Dreef 77 te Breda, waar hij toen met zijn ouders en twee zussen woonde, naar Baarle-Nassau en vandaar uit naar Turnhout. Niemand werd hiervan in kennis gesteld.

Zijn dagboek begint op zondag 23 augustus 1942 in Le Soler, Frankrijk (zie tewerkstellingsvergunning). Via Perpignan, Barcelona en Madrid vertrok hij op woensdag 7 oktober 1942 met de Cabo de buena Esperanza vanuit Cadiz naar Willemstad Curaçao waar hij aankwam op donderdag 29 oktober 1942. Op 1 februari 1943 kwam hij aan op Tyndall Field, Amerika om daar en in Jackson de opleiding te volgen tot waarnemer op een Mitchell B-25 middellange afstands bommenwerper. Zie tevens bijgaande foto genomen in Midland, Texas, voorjaar 1943: een detachement Bombardiers voor en op een Beechcraft A.T. 11. Bovenop, met koffer, Jan van Peer. De 'Beech' van de US Navy deed overwegend dienst voor de navigatieopleiding.

De opleiding tot waarnemer omvatte radiotelegrafie, schieten en bommen afwerpen. Uiteindelijk kwam Jan terecht in juni 1944 op de oorlogsbasis Batchelor, ten zuiden van Darwin in Australië bij het 18de Squadron. Een treffend naslagwerk uit deze tijd is afkomstig van Otto Ward, genaamd 'Shipping, 1 dag uit de operationele geschiedenis 1943-1945 van het 18de Squadron van de ML-KNIL'. Vanuit Batchelor ondernam Jan ca. 40 missies met de Mitchell B25 boven vijandelijk gebied. In 1948 meldde Jan zich terug in Breda en ging verder met zijn loopbaan bij de Koninklijke Luchtmacht. In 1951 leerde hij zijn grote liefde, Lily van Gool, kennen. Op zijn vraag bij hun allereerste ontmoeting op de Grote Markt van Breda of ze van Doris Day hield, antwoordde ze nietsvermoedend 'ja'. 'Dan zijn we nu verloofd!' aldus Jan

en zo geschiedde. Ze trouwden op 23 mei 1952 in Breda en kregen 1 zoon, Boudewijn. Jan heeft eervol ontslag gekregen in 1977 en heeft zich nadien nog vele jaren ingezet als bestuurslid bij de Nederlandse Vereniging van Slechthorenden (zelf was hij in 1965 slechthorend geworden).

De laatste 50 jaar heeft Jan warme vriendschapsbanden onderhouden met Jan Bakker; in familieverband waren hun urenlange pokeravonden bekend in de jaren zestig in de Memlingstraat in Rijen. Tot enkele maanden voor zijn overlijden reageerde hij, door voortschrijdende Alzheimer, weinig meer op zaken maar het noemen van de naam Jan Bakker bracht altijd een positieve reactie teweeg. De laatste twee jaar voor zijn overlijden verbleef hij in verpleeg- en verzorgingstehuis 'de Volckaert' te Oosterhout, waar Lily hem trouw drie keer per week bezocht. Op zaterdag 23 oktober 2010 om 20.20 uur is hij op 88-jarige leeftijd overleden in het bijzijn van Lily en Boudewijn. Het was genoeg geweest.

Boudewijn van Peer

Bron: 2-delig dagboek van J.A. van Peer 1942-1946.

REISERVARINGEN VAN ENGELANDVAARDER PETRUS JOHANNES MARTINUS LAMB

In de versie 'Reiservaringen van Engelandvaarders' volgt hieronder zijn reisverhaal zoals dit bij aankomst in Engeland werd opgenomen. Piet Lamb werd geboren op 8 december 1921. Bij aankomst in Engeland trad hij in dienst van de Koninklijke Marine.

LAMB, Petrus Johannes Martinus.

Van maart tot 16 september 1941 was hij bij de Arbeidsdienst en kreeg toen ruzie met een NSB'er. Hij moest vluchten en ging met een andere Nederlander, namelijk Ab Willemse, (thans in Noord-Afrika) over de Belgische grens. Zij hadden noch geld, noch voedsel en gingen te voet dwars door België; sliepen in de open lucht en aten wortels, rapen en wat zij langs de weg konden vinden. Na het overschrijden van de Franse grens kregen zij geld en coupons van een Nederlander, die zij ontmoet hadden en reisden per trein verder in zuidelijke richting. Met behulp van een passagier overschreden zij de demarcatielijn en in

onbezet Frankrijk werd hen medegedeeld door een Belg, dat het onmogelijk was om naar Engeland te komen, maar dat de enige kans om verder te komen was door te tekenen voor het Franse Vreemdenlegioen. Zij tekenden op 14 oktober 1941 te Marseille. In november 1941 werden zij naar Noord-Afrika gezonden, waar hij zijn opleiding kreeg tot september 1942, waarna hij naar Marrakesch werd gezonden en vandaar naar Saffi. Hier deserteerde hij op 14 oktober 1942 met het doel Casablanca te bereiken. Maar hij werd na anderhalve dag gearresteerd en veroordeeld tot zes weken gevangenisstraf. Op 8 november kwam hij echter uit de gevangenis om naar het front te gaan, ongeveer vijf kilometer van Cleta. Hier deserteerde hij 's avonds op 10 november. De volgende morgen lukte het hem om aan Arabische kleding te komen en liep hij naar Saffi, waar hij zich meldde bij de Amerikanen. Na veertien dagen werd hij naar Casablanca gezonden en hem werd door een Amerikaanse kolonel beloofd dat hij niet naar de Fransen teruggezonden zou worden. Na twee weken hoorde hij echter dat dit toch plaats zou vinden en hij daar waar hij vreesde als deserteur gefusilleerd te worden, vluchtte hij wederom en wel omstreeks 15 december 1942. Hij hield zich ongeveer zes weken schuil bij kennissen in Casablanca en werd door de Amerikaanse politie gearresteerd toen hij op weg was naar de Nederlandse consul. Hij probeerde te vluchten maar viel van de tweede verdieping, waarbij hij een wond aan zijn hand opliep en beide enkels kneusde. Na een dag gevangen te hebben gezeten, werd hij naar het Rode Kruis ziekenhuis overgebracht. Daar vertelde hij de Amerikanen een zeer onwaarschijnlijk verhaal, dat echter geloofd werd en waarop hij Nederlandse papieren kreeg en eind februari 1943 naar Gibraltar werd gezonden. Op 18 maart arriveerde hij in Engeland.

Bram Grisnigt

Nederlands ereveld Mill Hill te Londen is onderdeel van de Paddington Cemetary en kan worden bereikt met de ondergrondse (station Mill Hill East (Northern Line)). Bij de ingang van dit ereveld staat een bord met historische achtergrondinformatie en de tekst luidt: 'Op dit ereveld worden slachtoffers herdacht van de Nederlandse Koopvaardij en militairen van de Koninklijke Marine en van de Koninklijke Landmacht.' Aanvankelijk lagen zij verspreid over het hele land begraven. In 1954 werd het ereveld Mill Hill aangelegd en werden 254 slachtoffers hier herbegraven. De overbrenging werd gerealiseerd door de Gravendienst van de Koninklijke Landmacht.

Op 12 mei 1965 werd het ereveld ingewijd in aanwezigheid van nabestaanden, Z.K.H. Prins Bernhard der Nederlanden, erevoorzitter van de Oorlogsgravenstichting en van de toenmalige president van de Commonwealth War Graves Commission Z.K.H. de hertog van Gloucester. Om diverse redenen konden de stoffelijke resten van 185 slachtoffers niet naar dit ereveld worden overgebracht. Hun namen zijn daarom vermeld op twee gedenkstenen. Tussen de beide gedenkstenen staat een herdenkingsmonument in de vorm van een vallende mannenfiguur, ontworpen door beeldhouwer Cor van Kralingen. In het voetstuk staat gebeiteld: "Ter nagedachtenis aan de Nederlandse oorlogsslachtoffers 1940-1945". De grond is een geschenk van het Britse volk. De inrichting van het ereveld werd gefinancierd en uitgevoerd door de Oorlogsgravenstichting. Het onderhoud wordt verzorgd door de Commonwealth War Graves Commission.

Naschrift:

15 Engelandvaarders, in dienst bij Land-, Zee- en Luchtmacht, zijn tijdens de Tweede Wereldoorlog in Engeland en Schotland overleden. Met eerbied noemen wij hieronder hun namen en laatste rustplaats:

W.W. Mooij	Nederlands Ereveld Mill Hill te Londen.
C. Waardenburg	Nederlands Ereveld Mill Hill te Londen.
M.B. de Lange	East Ham Jewish Cemetary te Londen
L. Zwartser	Dover Jewish Cemetary te Dover (Kent)
L.D. Wolters	Folkstone New Cemetary te Hawkinge (Kent)
G.P.C. de Neve	Folkstone New Cemetary te Hawkinge (Kent)

E.F.K. Michielsen	Brookwood Military Cemetary te Brookwood (Surrey)
H.J.P. Jansen	Botley Cemetary, North Hinksey te Oxford (Oxfordshire)
D.J. Kooij	Morpeth Chuchyard te Morpeth (Northumberland)
J. W. van Hamel	East Chevington Cemetary te Chevington (Northumberland)
H.J. de Haan	Harrogate Cemetary te Harrogate (Yorkshire)
G. Bruijne	Scarborough Cemetary te Scarborough (Yorkshire)
M.L. van de Brink	Abroath Western Cemetary te Abroath (Angus, Schotland)
D. Sajet	overleden in Engeland, herbegraven in Nederland op de mJ. Sajetbegraafplaats Zorgvlied te Amstelveen

Bram Grisnigt

Bronnen: www.ogs.nl

Archief Stichting Genootschap Engelandvaarders

Ereveld Mill Hill, Londen

In onze serie over vrouwelijke Engelandvaarders graag uw aandacht voor Rie Knapper.

Marie Knapper werd geboren op 14 mei 1908 in Amsterdam. In die stad dreef zij een winkel voor woninginrichting. Toen Nederland door Duitse troepen werd bezet was zij op vakantie in Griekenland en keerde zij direct per fiets terug om haar zaken af te handelen. Op 19 oktober 1941 besteeg zij opnieuw haar rijwiel, nu om naar Engeland te gaan. Zij deed dit - zo verklaarde zij na aankomst - "om een bijdrage te leveren". Ze ontsnapte via Spanje, Curaçao, de VS en arriveerde op 20 november 1942 in Londen. Een jaar later, november 1943, kreeg zij uit handen van koningin Wilhelmina het Kruis van Verdienste uitgereikt. Toen het in 1943 - met steun van de koningin - in Londen kwam tot oprichting van een Nederlands Vrouwen Hulpkorps, was Knapper daar vanaf het begin bij betrokken. In april 1944 werd zij naar Amerika uitgezonden om daar verblijvende Nederlandse vrouwen voor het VHK te werven.

Bij die gelegenheid werd zij geïnterviewd door een verslaggever van de Knickerbocker Weekly. (zie bijgaand artikel) Op de omslag van het blad staat een foto van Knapper (2e van rechts) in gesprek met haar contactpersoon in de VS, mw. J.A. van Heurn en drie jonge aspirant-VHKers.

Hoe het Rie Knapper na de oorlog is vergaan is niet bekend. Zij heeft zich vermoedelijk bij oprichting van het genootschap Engelandvaarders in de jaren '60 als lid aangemeld. Op haar aanmeldingsformulier staat door de toenmalige secretaris (Schilp) aangekend dat mw. Knapper overleden was, maar zonder datum.

Agnes Dassing

The Women's Auxiliary Corps

SHORTLY after the invasion of Holland, Dutch women in the U. S. volunteered by the scores to be sent to England for medical or general army work—something of a Netherlands WAC idea. Nothing much happened, however, because of a variety of reasons, such as the lack of an organization to handle a volunteer corps, and the great expense involved.

Recently, however, the Netherlands Red Cross in London founded a volunteer corps for women which is now headed by a Mrs. Smit-Dyserinck. Her deputy, Mrs. Marie Knapper (*see cover*) arrived in the U. S. a short time ago to approach Netherlands citizens on the subject. While she is not doing any recruiting for the time being, she spreads the faith in the corps and its ultimate possibilities, at the same time working hard to get the full backing of the Netherlands Government for the organization (not to be confused with a similar unit for the Netherlands East Indies).

As early as the Fall of 1942, Mrs. F. A. C. Guepin and Mrs. J. A. van Heurn of New York had originated the idea of a Women's Auxiliary Corps. They obtained the support of Netherlands authorities in this country and the preliminary process of the organization of the corps was begun. The plans received a definite impetus upon the appearance of Mrs. Knapper, who had escaped the Nazis. Strong and solidly built, she bicycled back to Holland from Greece, where she had been spending a short vacation when the Nazis invaded the country. As any woman who wanted to keep her house in order, she had made up her mind to set her affairs straight and satisfy her customers before she would make a later attempt to escape and join the forces of liberation. "Invasion or no invasion, I could not let my customers down," she says. She had a large interior decorating shop in Amsterdam, and did most of the weaving of the materials herself.

The chance to escape came later in October, 1941, when she again mounted her bicycle and eluded the Nazis. That is about all she wants to say about it at this time. But from her appearance, described by a Washington paper as "Juno-esque", anyone can plainly see that a couple of Nazis are no match for her. Quick-witted and extremely persevering, she steam-rollers all obstacles.

Upon her arrival in England she plunged with all the amazing powers of persuasion at her disposal into social work for the Netherlands armed

forces. She opened a hotel named O.Z.O.—initials for the Dutch words "Orange Will Conquer". She had more than a thousand guests in one year's time. "It is a nice atmosphere," she says, "with old paintings, and is self-supporting." She feels that she has actually only begun to live during the war years. "Before the war we took everything too much for granted. We were satisfied as long as we could board our commuting trains in the morning and we saw the lanterns shining at night in the street in front of our houses. We were very sure of ourselves, and felt more important than our next-door neighbor. Now I have come to see that I am only one of the nine million people of Holland. I have also learned that we all have to serve, that our duties come before our rights. We see our newly-acquired responsibilities which will lead us through in the difficult period after the war. We have discovered that character is most important."

The recipient of the Cross of Merit, she cannot find enough words to extol her Queen. "She has grown to the people of Holland during these war years to legendary stature, but at the same time the people feel that they have never known how really human the Queen is. Her Majesty herself told me, 'I have so much to learn, but it has not to go only through the head, but mainly through the heart.'" Queen Wilhelmina heartily approves of war work by women.

Mrs. Knapper believes in doing things at top speed. Her vocabulary reflects the speed of this one-woman commando force. Her sentences are frequently punctuated with phrases like "at once", "it must be done", "we will do it", "of course it's possible".

Up to now she has found many Dutch women who want to join the corps. Upon her return from Curaçao and Surinam, she will bring a small number of young women from those territories to New York on their way to England. She is sure that she will see her American quota filled. Applicants may apply in the meantime to Mrs. J. A. van Heurn, Room 406, 10 Rockefeller Plaza, New York 20, N. Y.

Our cover photograph shows three young Dutch women being interviewed about service in the Auxiliary Corps. From left to right are: Mrs. André Bouwes, wife of a Dutch soldier in England, Mrs. Rolf Pickersil, wife of an American soldier, Mrs. J. A. van Heurn, Mrs. Knapper, and Mrs. Laurence Knappert, wife of a Dutch pilot.

M-G-M's LAUGH HIT IS
"A major objective on the Broadway film front!"—Jim O'Connor, *Journal-American*.

**SEE HERE,
PRIVATE HARGROVE**

ROBERT WALKER

as "Private Hargrove"

**DONNA REED
KEENAN WYNN**

Continuous **ASTOR** Popular
Prices
B'WAY & 45TH ST.

THIS BOOK IS

FREE!

It contains sound information on the selection of points and the best methods of application. Send for a copy.

International Paint Company, Inc.

21 West Street, New York, N. Y. 979 Tennessee Street, San Francisco, Calif.

IN A DUTCH CORNER

No better food in town!—Round the croquet bar for cocktails; in front of old tiled fireplace for luncheon; dinner in the nooks. Cocktails; lunch; soups; drinks from 60c, dinner \$1.75. Dutch maidens to serve you.

HOLLAND HOUSE TAVERNE
10 ROCKEFELLER PLAZA
AT 42ND ST. • CIRCLE 8-2800

**ANADIAN
POWER
BOAT CO. LTD.**

Producers of
"SCOTT-PAINE" Surface Craft,
High Speed Canboats, M. T. B's,
Recreational Launches, Etc.
MONTREAL CANADA

Toen bekend werd dat er een musical gemaakt zou worden gebaseerd op de activiteiten in WO II van Erik Hazelhoff Roelfzema vroegen meerderen zich met mij af wat dat zou kunnen worden. Over het algemeen zijn musicals vrolijk met veel zingen en dansen en dat speelde zeker niet in die tijd.

We werden verrast. De spectaculaire voorstellingen van de Soldaat van Oranje vinden plaats in een tot theater verbouwde hangaar op het niet meer gebruikte vliegveld Valkenburg, dat onder Katwijk valt. De burgemeester van Katwijk, met zijn dochters, opende dan ook op 20 oktober j.l officieel de TheaterHangaar. De opening geschiedde met een 'reservesleutel', omdat het originele exemplaar afgeworpen aan een kleine parachute door een daarna zuiver gelande parachutist, door de wind was afgedreven. Voordat de openingsceremonie plaatsvond werd buiten de TheaterHangaar koffie en andere dranken geserveerd maar ook erwtensoep, dat bij het frisse weer dankbaar werd genuttigd. De Soldaat van Oranje voorstellingen worden gegeven in een zaal met meer dan duizend stoelen op een draaibaar plateau dat na elk tafereel naar een volgend decor draait. Het studentenleven in Leiden, de ontvangst in Engeland door H.M. Koningin Wilhelmina, taferelen in Scheveningen in het Kurhaus en aan het strand, aankomst van onze Koningin in Nederland worden treffend weergegeven. Achtergronden van decors vertonen filmbeelden van het oorlogsgebeuren.

In de pauze van de galapremière op 30 oktober 2010 onderhield H.M. Koningin Beatrix zich ondermeer met de producenten en spelers van de musical en was er gelegenheid om met haar van gedachten te wisselen over de musical.

De moderne vertolking van de betrokken gebeurtenissen in de oorlogsjaren is zeer indrukwekkend en een bezoek waard. In de grote hal van het theater bevindt zich bovendien de tentoonstelling "Morgen is vandaag. Kun jij kiezen in oorlogstijd?" met achtergronden van Engelandvaarders.

Charles Bartelings

**Kort verslag van de bestuursvergadering van de Stichting Samenwerkend Verzet
1940-1945, d.d. 12 oktober 2010, gehouden te Doorn**

1. De voorzitter heet iedereen van harte welkom op deze vergadering.
2. Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg.
De formele benadering is aangepast voor onze subsidieaanvraag ten behoeve van de Dag van het Verzet 2010. De vice-voorzitter van het Nationaal Fonds voor Vrijheid en Veteranenzorg heeft besloten onze subsidieaanvraag met voorrang af te werken.
3. Uitspraak College van Beroep voor het bedrijfsleven betreffende medische privacy.
Het college van Beroep voor het bedrijfsleven heeft op 2 augustus jl. in de beroepszaak van o.a. de Stichting Samenwerkend Verzet 1940-945 tegen de Nederlandse Zorg-autoriteit over het vermelden van een DBC op de nota van de psychiater ons in het gelijk gesteld. De rechter heeft bepaald dat privacy van patiënten van “zwaarwegend belang” is en dat psychiaters en psychotenterapeuten voorlopig niet verplicht kunnen worden de diagnose op hun rekening te vermelden.

De uitspraak is voor behandelaren en patiënten belangrijk, maar niet compleet. Om formele redenen heeft de rechter geen beslissing kunnen nemen over onze bezwaren tegen de verplichte aanlevering van DBC-registraties (vastleggen cliëntkenmerken en het vastleggen van activiteiten en verrichtingen) aan het DBC Informatiesysteem (een landelijke databank). Hierbij is eveneens sprake van medische privacyschending.
4. Evaluatie Veteranendag.
Het aanspreekpunt en administratie Veteranendag is in Doorn. Het Veteranenplatform wordt hierover schriftelijk geïnformeerd. De heer Bakker blijft detachementcommandant.
5. Dag van het Verzet 2011 is op zaterdag 27 augustus.
In de afgelopen jaren is gebleken, dat het merendeel van de bezoekers van de Dag van het Verzet geen verzetsmensen zijn. De leden van de verzetsorganisaties (NFR/VVN, Expogé, The Escape, Allied Aircrew Helpers, Vereniging Friesland 1940-1945, Verenigd Verzet en LKG) worden in 2011 persoonlijk uitgenodigd. Alleen in de Schakel (een kwartaaluitgave) van de Stichting Genootschap Engelandvaarders wordt een algemene uitnodiging voor de leden geplaatst.
6. Nationale Dodenherdenking op 4 mei
De organisaties Stichting Genootschap Engelandvaarders en Landelijke Kontakt Groep Verzetgepensioneerden dragen zorg voor de kranslegging op de Dam op 4 mei 2011.

ADRESSENBESTAND

ADRESSENBESTAND
Stichting Genootschap Engelandvaarders

Aanvullingen en wijzigingen no. 43 op de adressenlijst van 1 april 1999.

Overleden:

Beekman, J.
Kornmehl, P.
Loontjes, A.
Mulder-Gemmeke RMWO, Mevr. B.J.
Osten, J.
Peer, J.A. van
Scheltens, F.G.

Zwolle
Chili
Driebergen
Den Haag
Chili
Rijen
Rijswijk (Z-H)

Verhuisd:

Verbaan M.
Zeeman P.R

Duinweg 35 - K.411
Unit 47, "Peace Haven"
177 Penquite Road

2585 JV Scheveningen
Norwood, Tas. 7250
Australië

Adreswijzigingen en correcties gaarne aan:

G.J. Staal

Oranje Nassaulaan 52
3708 GE Zeist
Telefoon 030 - 692 27 92
E-mail: staalgj@gmail.com

www.engelandvaarders1940-1945.nl